योगपीठ पुं न० योगयोग्यं पीठमासनम् । देवादीमासनभेदे

योगमाया स्त्री योग एव माया । भगवतो जगत्सर्जनार्थायां शक्तौ "योगमायामुपाश्रितः" इति भाग० १०स्क० रासारम्भे तदधिष्ठात्र्यां २दुर्गायाञ्च ।

योगरङ्ग पु० योगेन रङ्गोऽत्र । (नारङ्ग) जम्बीरभेदे राजनि०

योगरूढ़ पु० योगोऽवयवशक्तिः रूढ़िः समुदायशक्तिः एते स्तोऽस्य अच् । अवयवशक्त्या समुदायशक्त्या च अर्थबोधके पङ्कजशब्दादौ । तत्र हि उभयशक्त्या पङ्कजन्मकर्तृत्वरूपावयवार्थविशिष्टपद्मत्वविशिष्टस्य बोधः । उभयार्थबोधनाच्च पङ्कजाते कुमुदादौ स्थलजाते पद्मे च न तत्पदप्रयोगप्रसङ्गः ।

योगरूढ़ि स्त्री योगेन सहिता रूढ़िः । शब्दस्य वृत्तिभेदे यया पङ्कजनिकर्तृत्वविशिष्टपद्मस्य बोधः । [च हेमच० ।

योगवाहिन् पु० योगेन वहति वह-णिनि ।१पारदे २क्षारभेदे

योगाचार पु० बौद्धभेदे तन्मतञ्च बुद्धशब्दे ४५८१ पृ० दृश्यम्

योगाधमन न० योगेन छलेनोपधिना वाऽऽधमनम् । सोपधिके छलहेतुके च बन्धकदाने । "योगाधमनविक्रीतम्" इति स्मृतिः ।

योगारूढ़ पु० योगमारूढ़ः आ+रुह-क्त । "यदा तु नेन्द्रियार्थेषु न कर्मष्वनुषज्जते । सर्वसंकल्पसन्न्यासी योगारूढ़स्तदोच्यते" इत्युक्ते योगिभेदे "योगारूढ़स्य तस्यैव शमः कारणमुच्यते" इति गीता ।

योगासन न० योगार्थमासनम् । १योगशास्त्रोक्ते स्वस्तिकादौ आसनभेदे हेमच० । "अथ योगासनं वक्ष्ये यत् कृत्वा योगिवद्भवेत् । ऊर्वोः पादतलद्वन्द्वं स्वाङ्के बद्ध्वा करद्वयम्" इति रुद्रजा० उक्ते २आसनभेदे च ।

योगिन् त्रि० युज-घिनुण् । "आत्मौपम्येन सर्वत्र समं पश्यति योऽर्जुनः । सुखं वा यदि वा दुःखं स योगी परमो मतः" गीताद्युक्तयोगयुक्ते २संयोगवति च त्रि० स्त्रियां ङीप् । सा च तत्र ३दुर्गायां ४तच्छक्तिभेदेषु अक्षोभ्यादिषु चतुःषष्टिप्रकारेषु देवताप्रतिमाशब्दे ३९९५ पृ० दृश्यम् । "प्रतिपन्नवमी पूर्वे रामरुद्रौ च पावके । शरस्त्रयोदशी याम्ये वेदमासौ च नैर्ऋते । षष्ठी चतुर्दशी पश्चात् वायव्यां मुनिपूर्णिमे । द्वितीया दशमी यक्षे ऐशान्यां चाष्टमी कुहूः" इत्युक्तेषु पूर्वादिदिग्भेदात् ५तिथिभेदेषु तत्फलं वामे शुभकरी प्रोक्ता पृष्ठे सर्वार्थसाधिनी" ज्यो०त० । आवश्यकत्वे यामार्द्धभेदे तस्याः शुभत्वं समयामृते उक्तं यथा "यस्यां दिश्युदयं याति ततो यामार्द्धभुक्तिका । भ्रमन्ती तेन मार्गेण भवेत्तत्कालयोगिनी । तेन "प्राचीधनेश्वरहुताशनकौणपेयवायव्यवारुणयमाधिपशङ्करेषु । एषु क्रमान्निवसति प्रतिपन्नवम्योः पृष्ठे स्थिता शुभकरी गिरिराजपुत्री" । ६मङ्गलापिङ्गलादिदशाभेदे च दशाशब्दे ३४८४ पृ० दृश्यम् । [३दुर्गायां स्त्री ङीप् ।

योगीश्वर पु० ६त० ।१याज्ञवल्क्यमुनौ २योगिनां श्रेष्ठे च ।

योगेश्वर पु० ६त० । १श्रीकृष्णे "योगेश्वर ! ततो मे त्वं दर्शयात्मानमव्ययम्" गीता । २दुर्गायां च ३वन्ध्याकर्कोट्यां स्त्री भावप्र० ङीप् ।

योगेष्ट न० योगाय योजनार्थमिष्टम् । सीसके अमरः ।

योग्य त्रि० योगमर्हति यत् युज-ण्यत् वा । १योगार्हे २उचिते ३निपुणे ४शक्ते च । ५पुष्यनक्षत्रे पु० मेदि० । ६ऋद्धिनामौषधे न० अमरः ।

योग्यता स्त्री योग्यस्य भावः तल् । १सामर्थ्ये २शाब्दबोधसाधने "पदार्थे तत्र तद्वता योग्यता परिकीर्त्तिता" भाषा० उक्ते ३तत्पदार्थे तत्पदार्थवत्तारूपे ४परस्परान्वये बाधाभावरूपे वार्थे च ।

योग्या स्त्री योगमर्हति यत् युज-ण्यत् वा कुत्वम् ।१अभ्यासे सूर्य्यस्त्रियाञ्च मेदि० ३शास्त्राभ्यासे हेमच० ।

योग्यानुपलब्धि स्त्री योग्यस्य प्रत्यक्षादिना उपलब्धुमर्हस्यानुपलब्धिरज्ञानम् । न्यायाद्युक्ते अभावग्राहके साधनभेदे । तथाहि घटादिसत्त्वे तत्र घटाभावो नानुपलभ्यते तस्य प्रतियोगिनो घटादेः सत्त्वेन तत्प्रत्यक्षकारणसामग्र्यसत्त्वेन तत्प्रत्यक्षस्याभावात् किन्तु घटाद्यभावो गृह्यते पिशाचाद्यभावस्य तु न प्रत्यक्षता तत्प्रतियोगिपिशाचादेर्दर्शनायोग्यत्वात् । वेदान्तिमते इयं प्रमाणान्तरम् वेदान्तप० ६प० ।

योजन न० युज-भावादौ ल्युट् । १संयोगे णिच्-ल्युट् । २संयोगकरणे । ३चतुर्षु क्रोशेषु । "स्याद् योजनं क्रोशचतुष्टयेन" "प्रथममगमदह्ना योजने योजनेशः" इति च लीला० । ४परमात्मनि च मेदि० । ५अङ्गुलौ निघ० । युज-णिच्-युच् । यस्यार्थस्य यत्रान्वयः तद्वाचकशब्दस्य तद्वाचकशब्देन ६आसत्तिसम्पादने स्त्री ।

योजनगन्धा स्त्री योजनं व्याप्य गन्धो यस्याः । १कस्तूर्य्याम् २सीतायां ३व्याससमातरि सत्यवत्याञ्च मेदि० । स्वार्थे कप् अत इत्वम् तत्रैवार्थे । [त्वात् । मञ्जिष्ठायाम् रत्नमा० ।

योजनपर्णी स्त्री योजनं व्याप्य पर्णान्यस्याः विस्तीर्णपर्ण-